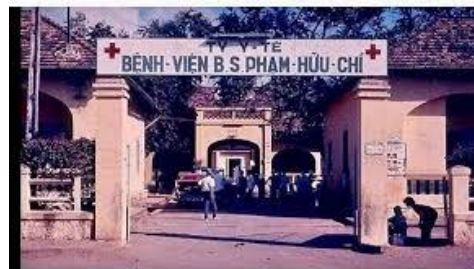

Lời Thề Hippocrates

Niên khoá 1969-1970, tôi học lớp 5 tại trường tiểu học Nguyễn Du Biên Hòa (BH). Nhà tôi ở trên đường Trịnh Hoài Đức, không xa trường lắm nên hàng ngày tôi đều đi bộ đến trường. Trên đường đi học, tôi thường đi ngang qua bệnh viện Bác Sĩ Phạm Hữu Chí (PHC). Sát cạnh bệnh viện là một tòa nhà cao, phía trên có bảng lớn ghi tên: Trường Tá Viên Điều Dưỡng BH., là nơi đào tạo điều dưỡng cho bệnh viện PHC và các nơi khác trong tỉnh.

Một ngày nọ, sau khi tan buổi học sáng, tôi đi về nhà. Khi đi ngang cổng của Trường Tá Viên Điều Dưỡng, tôi thấy rất đông người đứng ngoài hành lang và dõi mắt nhìn về phía hội trường. Một chút tò mò, tôi ôm cặp đi vào hành lang và nhìn vào bên trong. Thật ngạc nhiên khi tôi nhìn thấy các cô chú học viên của trường mặc đồng phục với áo blouse trắng, nón trắng, mỗi người cầm trên tay một cây đèn cây trắng đang cháy, họ đứng nghiêm trang hướng về một vị bác sĩ và đồng thanh đọc những lời gì mà tôi không hiểu.

Về nhà, tôi hỏi Mẹ tôi, và được Bà giải thích:

- Các cô chú đang đọc lời thề Hippocrates, là lời thề thiêng liêng của ngành Y. Các cô chú ấy là những điều dưỡng đã hoàn tất khoá đào tạo, và đọc lời thề trước khi chính thức bước vào nghề. Lời thề Hippocrates nhắc cô chú ấy về trách nhiệm và đạo đức khi hành nghề sau này. Còn việc cô chú cầm đèn cây trên tay là tượng trưng cho ánh sáng của trí tuệ, của kiến thức và lòng từ bi khi chăm sóc cho bệnh nhân.

Sau này tìm hiểu thêm, tôi được biết bệnh viện PHC là một bệnh viện công lớn của tỉnh BH, là nơi mà bất kỳ bệnh nhân nào cũng có thể được tiếp nhận, chăm sóc và điều trị y tế vô điều kiện và hoàn toàn miễn phí, với cung cách phục vụ niềm nở, tôn trọng, ân cần của các bác sĩ và nhân viên y tế tại đây. Họ không hề hách dịch hay gọi ý vòi tiền hoặc quà cáp từ người bệnh. Một lần, Mẹ đưa tôi vào bệnh viện này để mổ vết thương ở lòng bàn chân do đạp phải gai nhọn. Tôi còn nhớ hôm ấy là phiên trực của bác điều dưỡng tên Hiếu. Bác vui vẻ và ôn tồn động viên tôi hãy an tâm, bác sẽ làm nhẹ nhàng, bảo đảm tôi sẽ hết đau và sẽ sớm đi lại bình thường. Các cô chú nhân viên cùng làm việc với bác tại phòng ngoại khoa cũng rất ân cần với bệnh nhân. Tôi để ý tại bệnh viện, không thấy treo bất kỳ khẩu hiệu "Lương y như từ mẫu" nào cả, nhưng cách phục vụ ân cần tử tế của nhân viên làm cho người bệnh cảm thấy ấm áp và gần gũi như trong gia đình.

Những năm đầu thập niên 70s, bóng dáng của chiến tranh đã dần chạm tới Biên Hòa. Tình lý nhỏ bé của tôi bị pháo kích triền miên. Một vài lần, tôi theo Mẹ vào bệnh viện để khám bệnh. Tôi thấy không ít người dân bị thương tích bởi bom đạn. Phòng cấp cứu tại đây lúc nào cũng đông bệnh nhân, các bác sĩ và điều dưỡng luôn tất bật với công việc. Nhưng khi để ý quan sát, tôi thấy thái độ của họ rất ân cần, họ dùng lời nói dịu dàng nhỏ nhẹ để an ủi và giải thích cho bệnh nhân, tuyệt nhiên không có tình trạng thờ ơ, hách dịch hay gắt gỏng người bệnh. Ngày ấy, bệnh viện PHC cũng có nhiều bác sĩ và điều dưỡng người Úc đến để cùng điều trị chăm sóc bệnh nhân. Họ cũng rất tận tụy với người bệnh. Một lần tôi trực tiếp chứng kiến một cô điều dưỡng người Úc, thay băng cho một ông cụ bị phỏng nặng, toàn thân bị co rút, vết thương lở loét. Ông cụ la hét đau đớn. Cô điều dưỡng ấy vẫn dịu dàng an ủi và chăm sóc ông tận tình chu đáo như người thân.

Sau năm 1975, tôi quen biết một anh điều dưỡng làm việc trong phòng cấp cứu của một bệnh viện lớn tại Biên Hòa. Được biết anh cũng là cựu học viên trường Tá viên điều dưỡng của bệnh viện PHC. Những năm đầu thập niên 1980s, cả nước có nhiều khó khăn do bị quốc tế cấm vận. Thuốc men, trang thiết bị, dụng cụ y tế thiếu thốn trầm trọng. Tuy nhiên, số lượng bệnh nhân hàng ngày vẫn không hề suy giảm. Trong điều kiện thiếu thốn mọi thứ, anh bạn tôi cùng các đồng nghiệp luôn trăn trở tìm cách tận dụng và cải tiến dụng cụ y tế sẵn có để phục vụ tốt nhất cho bệnh nhân. Ngày ấy, kim chích không dùng một lần như hiện nay, mà được đun sôi hoặc hấp tiệt trùng để tái sử dụng nhiều lần. Khi có những giây phút rảnh hiếm hoi trong phiên trực, anh chăm chỉ mài số kim chích cũ cho sắc hơn, để bệnh nhân bớt đau đớn khi tiêm thuốc.

Ngoài giờ làm việc, anh nghiên cứu tài liệu và rảo quanh các chợ trời tìm phụ tùng, để tìm cách sửa chữa phục hồi cho máy hút đàm bị hư, khiến cho nhiều bệnh nhân cấp cứu đã không qua khỏi cơn nguy kịch, khi cần máy này trợ giúp. Có lần một bệnh nhân bị phỏng nặng hai chân. Vết thương đã hoại tử, và bốc mùi hôi

thối. Nhiều nhân viên đã buồn nôn và bỏ cuộc khi phải chăm sóc cho bệnh nhân này. Trước tình hình ấy, anh cùng với một cô điều dưỡng trẻ, đã không ngại khó khăn, kiên nhẫn bóc tách, loại bỏ từng phần thịt bị hoại tử, bôi thuốc, băng bó vết thương cho bệnh nhân. Một thời gian sau, vết thương của người bệnh khô da và lành hẳn.

Có người hỏi anh:

- Bộ anh chị không sợ hôi thối và gớm ghiếc khi trực tiếp chăm sóc vết thương kinh khủng như vậy?

Anh vui vẻ trả lời:

- Có sợ chứ, nhưng phải cố gắng thôi. Nếu mình sợ, hoặc tỏ ra gớm ghiếc xa lánh, để rồi làm sơ sài, thì sẽ làm cho người bệnh thêm buồn tủi và có khi nguy hiểm đến tính mạng. Họ đã đau đớn về thân xác lắm rồi, đâu thể đành lòng để họ bị tổn thương thêm về tinh thần nữa.

Đối với một vài người làm trong ngành y, mà tôi từng biết đến, họ đã luôn xem người bệnh là người thân, hết lòng chăm sóc bệnh nhân với tinh thần trách nhiệm, lòng trắc ẩn và sự chia sẻ không điều kiện, như họ đã từng hứa lúc đọc lời thề Hippocrates, trước khi chính thức dấn thân vào nghề nghiệp cao quý cứu người này. Thỉnh thoảng, trong thực tế đời thường, tôi thấy không hiếm có sự hiện diện những thiên thần áo trắng như vậy, họ có mặt để xoa dịu nỗi đau đớn vì tật bệnh của những bệnh nhân khốn khổ.

Nhờ có lời thề Hippocrates, mà đạo đức nghề nghiệp trong ngành y, tình người, cùng lòng nhân ái đâu đó vẫn còn hiện hữu và tỏa sáng, chứ không hề mai một đi.

Hiep Phan_Vacaville, CA 8/2025